

Bécsből, Pénteken, November' 15. dikén, 1822.

Török Birodalom.

Zantéból Oct. 15. öjén indúlt jelentések következő tudósításokat közölnek:

A' Sulioták' meghódoltatása, 's ezen hadakozó nép' egy részének kivándorlása oltá, a' Törökök teljes hatalommal bírnak Albániában; 's Omer Basa 12,000 emberből álló sereggel Mesalonginak fordult. Ezen pontot Maurocordato Sándor mind' eddig vitéül oltalmazta; de helyheztetése most már nehézzé lett, mert minden védő eszközökét maga tartozik magának megszerezni, és a' több hadi fő Tisztek kik ötöt Philosophusnak (az az a' magok nyelveken Phantastának) tartják, inkább szeretnének neki paszszust mint segédse- reget adni, minthogy nem igen közzéjek való, valamint nem volt Negri 's mások, kiktől megtudtak menekedni.

A' dolgoknak mostani állásában, nem reménylhetők hogy Moreákan valami elválasztó ütközethez lehessen kezdeni. Mert ha szinte megtámadnák is az Insurgensek a' Korinthusnál lévő Törököket, a' mit ugyan eddig nem próbáltak, a' kimenetel nagyon kétséges. Mind azon helyek, melyeknek a' Törökök birtokában vannak, u. m. maga Korinthus, Napoli di Romania, Coron, Modon, Papras, a' Lepantói tengeröböl mellyéki várak, mind ezek a' Negroponti Jussuf Basa ügyelése alatt annyira meg vannak eleséggel és hadi eszközökkel rakva, hogy ellenek minden ostrom sikertelen lenne. Más felől pedig a' Törökök is minekutána előbbeni szeren-

cséjeknek nem tudták hasznát tenni, nehezen nyomúlhatnak elő a' félsziget' belsejében, hacsak módot nem találnak benne hogy egy jóforma készületű ármadát a' tengerszorossa által eltartóztassanak. De ez ismét a' Theszszaliai és Livadiai hadaktól függ, mellyekről itt (Zantéban) híreink igen bizonytalanok és igen ellenkezők.

Konstantzinápolyból vett nyilvanságos parancsolatra, a' Török nagy flotta oda hagyá a' Patraei vizeket. Ezen flottának további sorsáról egyebet nem tudunk, hanem hogy megkerülvén a' Matapáni fokot, szinte Cerigón túl, egy Görög hajórasem talált, és hogy a' Kapudán Basának a' vala szándéka, hogy a' flottán lévő seregeknek nagy részét Napoli di Romania' erősítésére fordítaná. Néhány napok oltá egy tengeri ütközet' híre terjedett el, melly Spezia körül esett, 's benne a' Görög hajók sokat szenvedtek.

Navarino erősségét önként elhagyták az Insurgensek, nem lévén sem eleségek sem fegyverek, 's az erősség azolta a' Moreai és Jóniai szigetekbeli haramiák' és tengeri tolvajok' tanyájává leve.

Napoli di Malvasiában véres veres- gés ütéki magát 's kimenetele még eddig bizonytalan. Egy csapat Spezioták fami- liájikkal egyetemben oda eveztek 's a' vár kormányát kívánták magoknak általadat- tatni. Kivánságoknak ellene szegték ma- gokat a' Mainották, 's a' dolog erőszakos- kodásra került, mellynek következtében a' Mainották kéntelenítettének a' várba visszavonulni, 's a' várost a' külső város-

)

sokkal együtt a' Speziotáknak engedni. Azonban ott is ostrom alatt tartja őket 300 emberével egy Giannetachi nevű Kapitány. A' Kapudán Basa, helyesebb tudósítást véve, az ottan történt dolgokról, a' különben sem igen erős helyet 24 óra alatt könnyen bévehetne volna.

Nem lehet ellátni, mi leszen ezen szerencsétlen félszigetből, ha a' dolgok az egész télen által így találhatnak maradni. Az egymás között meghasonlott Vezérek, vetelednek a' pusztításban, 's a' lakosokat legutolsó vagyonyjuktól is megfosztják. Talán még legjobb lenne, ha csak egy Vezér keritené kezére a' hatalmat, a' mit Colocotrinileghamarébb megtehet. Ő, ha szinte nem jobb, de bizonyosan minden esetre ravaszabb a' többinél, 's látszik rajta, hogy az Ali Basa iskolájának nevéndéke. Azt beszélkik róla, hogy nem régiben kihirdetteté Tripolizában az úgy nevezett Helleni Constitutziót, 's valami republicai Igazgatás formáját állítá ott fel. Ypsilanti Deméter, ki csupán a' neki tulajdon közepszerűsége 's a' Colocotrin barátsága által tarthatá eddig fen magát, a' mint mondják Livádiába ment, hogy a' Török segéd-seregek' előnyomulását mind azon módokkal hátráltatná, mellyekre maga a' helynek fekvése alkalmatosságot szolgáltat.

Szigetünk, a' mult nyár' eleje oltá azon szerencsétlen idegének' menedéke, kik lelkeknek első hevét követvén, a' Görög dolgoktól magokat elfoglaltatni engedék 's az Insurgenseknek segítségére jöttek.

Spanyol Ország.

A' Diario d'Urgel, melly a' Régenség Ujságát váltotta fel, Báró d'Erolesnek következendő Proclamatióját közli, mellyet Oct. 10d. Ageri fő kvartélyából a' Cataloniái tartománybeli Militziákhoz bocsátott.

„A' pártosok elkövetvén mindent, hogy

azon systemát fentarthatnák, mellyet Európának egy Fejedelme sem hágy helybe 's a' melly a' Nemzet' kívánságaival 's hasznaival ellenkezik, hozzátok folyamodtak; erőtlének lévén tetteikben, fortélyban vettek minden mesterségeket 's tiszta gondolkozásokat, hamis okoskodás által igyekeztek megzavarni, hogy balgatag theoriáikat 's bitanglásaikat sikerrel koronázhatnák. Vallyon mi jókat várhattok tőlök? Mert a' helyett, hogy a' tizedet kevesítették, más eddig ismeretlen adókat vetettek a' nyakatokba. Azon karbelieket (a' Nemességet és Papságot) kiknél pártfogást, kik közt barátokat találtatok, semmivé tették, 's vallástoknak szolgáljait siralmas üldözésbe vették. Ha pedig olly hatalmasak mint hirtelik, miért ragadnak ki benneteket familiátok' kebeléből? Ha olly előmenetelt nyertek; mellyel dicsekszenek; hol az az armada, mellyet általatok akarnak hipótolni? 'S ha mi valóban annyira tehetlének vagyunk, mint ők mondogatják, miért nem támadnak meg bennünket? Miért haboznak hadi plánumokban? Miért allapodnak meg mindjárt a' szélén Cataloniának, 's miért nem merészelnék védő állásaikból kilépni? Miért keresnének egyébért nálatok segedelmet, minthogy erejekben nem bíznak.“

„Tartománybeli Katonák! Száljatok magatokba; fussatok a' vétkes 's Felsőgsértéssel és erkölcstelenséggel békevert zászlóktól! Jöjjetek hozzánk; mi kiterjesztett karokkal 's testvéri érzéssel fogadunk, 's szentül megigérjük, hogy Eleink' erkölcseit 's szokásait védelmezzük, és a' Népek' boldogságát nem homok-fundamentumú hamis theóriákra, hanem atyai igazságos uralkodáson építjük, a' melly a' Nemzeten ejtett sebeket meggyógyolja. Hogy pedig gondolkozásunk' 's czélünk' tisztasága felől bizonyosok lehessetek, ime

arra kötelezzük magunkat, hogy azokat, kik hozzánk által jönnek, honnjaikba visszaeresztjük. A' kik fegyveresen állanak seregeink közzé, azokat megjutalmaztatjuk 's eddig viselt rangjokban 's zsoldjokban megtartjuk. De ha a' pártosok zászlói alatt nyakasan megmaradtok, 's bagnetaink 's kardjaink béérnek benneteket, azt egyedül magatoknak tulajdnníthatjátok."

„Tartománybeli Katonák! Isten és Király! ez választott mondásunk. Hasonlítsátok egybe ezt a' Constitutziósokéval, melly Szabadság vagy halál, 's ítéljétek meg mellyik illik inkább hozzátok. Ki fordítaná fegyverét Istene és Királya ellen? Valóban senki sem! Az, a' ki az utóbbi veszedelmes háborúban vezérek 's társatok volt, örömet táplálja magát ezen reménységgel, 's ugyancsak az ajánl néktek oltalmat és segédelmet, mint a' Régenségnek tagja 's a' királyi seregeknek Fő-vezére — B á r ó d' E r o l e s .

Az Etoile azt állítja f. h. 3diki levelében, hogy Urgelből Oct. 25dikéről hivatalos jelentést vett, mellynek következtésében Constitutziós Brigádéros Torrijos a' Royalistákat Castelfolitránál (Calaf mellett) megtámadta, de 600 ember veszteséggel visszaverettetett 's egy bombának elpattanása által halálos sebet kapott. Cardona nagy szükét látja az eleségnek 's olly ponton áll, hogy magát rövid időn feladja.

A' Hadi-miniszter többféle számadásokat terjesztett-elő, hogy Departementjének állapotját a' Cortesekkel és a' Nemzettel, annak minden-ágaiban megismertethesse. A' mostani Linea-ármadáuk, 's a' Militziának valóságos állapotját, 's utóbbinak a' tizenkét katona-divisióra lett felosztatását egyenkint előszámlálta; hasonlóul cselekedett Franciaország, Por-

tugallia' és Nagy Britannia' hadierejekkel, ez utóbbi alatt csupán Gibraltárt értvén, úgy azon francia hadi seregekkel, mellyek vizsgálódó-ármada név alatt vannak a' 9d., 10d., és 11dik katona-osztályokban. Végre még három lajstromot adott-bé a' Miniszter, mellyekben a' félszigetnek 5d., 6d., és 7dik Katona-osztályaiban az Insurgensek' hadierejét számolta-fel 's terjesztette-elő, emlékeztetvén a' Corteseket, hogy azoknak elszélyesztések végett hathatós rendszabásokat hoznának.

Riego, Malagából Algesirasba ment. Onnan Oct. 2d. Ceutába evezett, hol igen nagy szívelességgel fogadtatott. Oct. 3d. 24 Militziától kísértetvén, a' félszigetre ismét visszament. Generális Butron a' vár' Commendánsa maga is a' partig kísérté, 's elindulásakor a' várbeli ágyúkat kilöveté.

Franciaország.

Párizs Nov. 1sőjén. A' mai Moniteur azon Pápai Bullát közli, melly a' Francia Országi Dioecesiseket határozza-meg, 's ezen kívül azt a' királyi rendelet, mellynél fogva a' nevezett Bullának elfogadása és kihirdettetése fentartván a' fentártandókat parancsoltatik.

Az említett Bullának következtésében az Érsekségek' és Püspökségek' száma az Országban nyolczvanra megy. Az 1817-diki Concordatában kilenczven kettőre; az 1801edikiben pedig (Napoleonnal) ötvenre határoztatott a' Dioecesisek' száma. A' Revoluzió előtt száz harmincz kilencz Érsekség és Püspökség volt Franciaországban, ide számlálván a' Korszikai 's az Avignoni Grófságbeli négy székeket is.

Ugyancsak a' mai Moniteur közöl egy más Oct. 31d. költ királyi rendelet is, melly szerint a' Toursi (du Chilleau), a' Sensi (de la Fare), a' Rheimsi (de Concy) és a' Párizsi (de Quelen) Érsek;

nekkülönbén a' következő Püspökök, u. m. a' Royesi (de Boulogne), a' Chartre'si (de Latil), a' Straszburgi (Herczeg Croi) s a' Hermopolisi (Abbas Frayssinous, az Universzítás' Nagymestere) Francia Országi Pairekké nevezettek.

A' jövő esztendőnek első napján kezdve, minden katona vas nyoszolyát kap, hogy a' kaszárnyákban annnyival inkább fel lehessen tartani a' tisztaságot.

Nagybritannia és Irlandia.

A' híres Hunt a' mult Oct. 30d. szabadult ki Ischesteri fogságából.

Brigthonban Oct. 29d. Wigney György Úr egy heringet éven-meg reggelre, annak helsejében egy borsónyi nagyságú gyöngyöt talált.

Két Sicziliák Királysága.

A' Vezúvnak kirontásáról, melyet közelebbi levelünkben említettünk, számos Nápolyi tudósítások következőket jelentik:

„Oct. 21d. délelőtti 10 óra tájban a' Vezúv, közelgető kirontásának jeleit kezdé mutogatni, de a' jelek olly csekélyeknek látszottak, hogy a' környék nem igen tartott semmi veszedelemtől. Időről időre kezdé azonban háynyni a' hegy az égő materiát, s a' Láva apró folyamatonként omlott lefelé. Ez estveli 9. óráig mind így tartott, attól fogva éjféltutáni egy óráig csupán a' szakadatlan földalatti rengések hallattak. Ekkor (kevésivel a' Király' Verónába indulása előtt), iszonyú lett a' fő törkolat kirontása. A' füst és lángoszlop melly fendésen Pignának neveztetik, négy mértföldnyire emelkedett; a' láva egy mértföldnyi szélességben omlott-le a' hegyoldalon. Két és három óra közt új kiron-

tások estek, s akkor a' Portici; Resinai és Torre del Grecói lakosok, mint a' melly helységek leginkább ki valának tétetve a' veszedelemnek, Nápolyba futottak, a' hol a' della Maddalena hídjánál az Oliveto hegy' tövében tanyáznak. Torre del Grecónak 14,000 lakosai közzül csupán 500 maradt otthon, hogy a' hátra hagyott vagyont őrizze. Pugliano mellett 100 hód szőlőt borított-el a' láva.

Lombard- Velencei Királyság.

Veronától f. h. 4d. Indult tudósítások ezt tartják: „Mult esőtörtökön estveli öt órakor a' legjobb egességben érkeztek-meg ide a' Sardiniai Király és Királyné Ő Felségek. Ő Cs. Kir. Felsége Croce-biancoig kocsizott elejekbe, hol a' szives fogadtatás után udvari szekérke ültek Ő Felségek, s ágyúk' durrogási közt folytaták útjokat a' város felé. A' katonaság a' S. Zeno kaputól a' Giusti palotáig spalirt formalt, s számos kocsik és nézők ékesítették a' menetet. Más nap 12 óra után érkezett Ő Felsége a' Nápolyi Király, kinek Ő Cs. Kir. Felsége hasonlóképen eleibe kocsizott S. Lugiaig, s menetelek éppen olly fényvel ment végbe mint a' tegnapi.

Nov. 14d. Bécsben, a' Státuspa-
pirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P.
86 1/4; Ugyan az 2 1/2 pCtmal 43 1/8;
Sórsvónásos költsön 1820ról 100 for. C. P.
—; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. P.
—; Bizonyítás 1821dik költsönről 100
forintért Conv. Pénzben —; Bécs Városi
Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 39 1/4; 100
forint Conv. Pénz 249 7/8 for. V. Cz.-ban
— i Bank-Aktzia 937 1/2 f. C. P.

A' Gabona négy fő nemének ár-
rok általjában, Oct. 28d.—Nov. 2d.

(Mérőjet garasra számlálva V. Czban)

Búza. Rozs. Árpa. Zab.

Bécsben Oct. 29d.	128	92	85	70
Nov. 2d.	143	90	86	72
Stockerauban				
Oct. 27d.	125	98	—	61
Fischamenden				
Oct. 29d. és 31d.	—	87	80	57
Nagy Enzersdorfon				
Oct. 30d.	121	95	78	56

Magyar Ország.

Pesten a' Kir. Univerzitas Nov. 4d. tartotta a' Sz. Lélek' segítségül hívását, a' midőn Fő Tiszt. Battyányi Aloyz Úr Esztergomi Kanonok és Apatur mondta a' nagy Misét, melly után az Univerzitas Tagjainak és több érdemes Vendégeknek jelenlétekben, T. T. Volfstein József Úr a' felsőbb Mathesisnek Profeszszora, az Univerzitas' nagy palotájában tudós beszédet mondott a' Mathesis tudományának hasznáról és szükségéről.

Hatvanban, Pestől két postányira Oct. 20d. meghalt Fő Tiszt. Stetner Bernard Úr, Sz. Mihály Préposta, és ezen M. Városnak mintegy 28 esztendőök oltá volt érdemes Plébánusa, életének 65dik esztendejében, kit jeles tudománya, papi buzgósága 's a' szegényekhez viseltető jószívűsége mindenkéül tiszteletre és szeretetre méltóvá tett.

Léváról Bars Vármegyéből az a' szomorú jelentés érkezett, hogy Oct. 27d. midőn éppen az Ajtatos-Iskoláknak egyik Szerzetese P. Raffay Úr új Miséjét népes gyülekezet előtt végezné, a' városnak távol való részében tűz támadt, és a' nagy szél miatt olly hirtelen elterjedt, hogy minden segítség majd lehetetlenné vált, és

kevés idő (két óra) alatt 205 ház leégett. A' szerencsétlenség annál nagyobb, mivel némelyeket ollyakat is ért, kik az előbbi tűz által is meg voltak károsodva, és mivel a' mostani tűz, a' városnak szebb részén, a' hol t. i. a' kalmár és kereskedő boltok valónak ment keresztül. — A' kártvallottaknak nagy szerencsétlensége, minden jószívű Keresztyént hathatós adakozásra serkent.

Soprony, Nov. 7d. Ma ritka aratási innep tartatott városunkban. Valamelly polgárgazda' szántóföldén mult nyáron a' szél sok árpát kivert; melly kivert mag a' nyári aratás és arra következő korra szántás után kihajtott; 's a' hosszasa őszi meleg rászolgálván annyira megnevelkedett, hogy kész másodszori-érés-gabona. Illy szokatlan idejű földgyümölcs learatásának egész pompát ütöttek a' lakosok. A' kimenő aratók felcizfrázkodva, muzsikaszóval kísértettek ki a' szántóföldre. Talpon volt örömében majdnem az egész városi nép, melly az aratás' munkáját outkin végeztig nézte. Meglévén a' munka, 's az aratók megebédeztvén, míg muzsikájokkal megjárták a' város' utszáját; és több helyen is megállapodván tánczba kerekedtek.

Az ittvaló Ev. Lyceumnál e' beállott iskolai esztendőben az az ujság, hogy az előbbi szokott tanulmányokon kívül előadatik a' Paedagogica és Hazai Literatura is; a' mi pedig legfigyelemre-méltóbb, emez magyar nyelven.

Tudósítás a' Szalárdi Savanyúvízről.

Bihar Vármegyében, Méltóságos Gróf Csáky Antal Úr Adorjáni Dominiómában fekvő, Szalárd nevű Helység' határában, találtak volt még 1798dik esztendőben egy

savanyú víz forrást, a' Berettyó vize Dan-
cza nevű szakadékjának a' partján. Ezt
a' vizet a' Vármegyének akkori Physicus
chemice megvizsgálta, és a' Vármegyének
bejelentette; s abban az esztendőben né-
mellyek éltek is vele: de minthogy a' for-
rás a' Berettyó vizéhez közel ered, annak
kiáradása a' forrást is el borította, és édes
vizzel felelegyítette; melly miatt a' for-
rással többé senki sem gondolt.

A' közelebb múlt esztendőben, mi-
dön a' Helységbeliek a' legelő-mezőben
kútakat ástak, egy kútban savanyú vizet
találtak; és ez a' kút lett a' savanyú víz-
nek az a' forrása, mellynek már tavaly né-
mellyek, az idén pedig igen sokan vették
hasznát. — Ez a' víz mint a' jóltévő ter-
mészetnek becses, és ezen a' vidéken rit-
ka ajándéka megérdemli, mint az egész-
ség dolgában igen fontos tárgy pedig meg
is kívánja, hogy belső alkotó részeiről és
orvosi hasznairól a' közönség voltaképen
tudósittassék: de még eddig bizonytalan,
meg vagyon e a' víz a' Chemia reguláji
szerént vizsgálva; legalább semmi sincsen
felőle közönségessé téve. Méltán várja a'
közönség a' Nemes Vármegye két rendes
Physicusától, hogy ezt az egészség dol-
gát, és a' Vármegye díszét egyformán ér-
deklő tárgyat, minden részben mennél
előbb tegyék esmeretessé. Míg ez meg
lenne, nem lesz talám egészen haszontalan
a' víznek azon megvizsgálását közölni, mel-
lyet egy Eperjesi Patikárius tett, és a'
vízhez közel lakó Chirurgussal közölt. —
E' szerént volna egy messzely vízben 6
grán vas, (ez nem látszik hihetőnek len-
ni) egy grán konyha só, három negyed-
rész grán szóda, és valami kevés gas car-
bonicum. De mind ezeket az alkotó ré-
szeket sokkal bizonyosabban lehetne hely-
ben meghatározni, mint a' víztől távol
eső Eperjes városában.

A' mit külsőképpen lehet felőle mon-
dani, ezekből áll. A' víz kevésbé pezseg;
de ha az ember bor közzé tölti, és fecs-
kendezővel izgatja, nagyon felbuzdúl. For-
rása olly gazdag, hogy nem lehet egészen
kimeríteni; mikor én ott voltam felette sok
ember itta; ezen kívül négy szobában lé-
vő nyolcz kádba, szüntelen hordották a'
hideg és meleg vizet feredőnek, még is
el győzte; hanem délután nagyon meg-
szaporodván a' szomszéd helyekből a' lá-
togatók, egy kevésbé megzavarodott a' víz:
de csak mintegy fél fertályt kellett várakoz-
ni, hogy tiszta vizet lehessen inni. A' for-
rás elég mély, és azt beszélik a' Szalárdiak,
hogy mikor erre a' forrásra akadtak, a'
víz bikfa levelet is hozott fel magával;
melly annak a' jele volna, hogy ez a' for-
rás a' távolabb eső bikkes bércekből szí-
várog le. Kár azomban, hogy a' forrás
soha sem jö ollyan fel, hogy ki lehetne
a' kútból ereszteni, mert lapályos helyen
vagyon.

A' forrás egy tágas, sík, lapályos,
de a' Berettyó áradásától szabad mezőn
vagyon, mellyet Éjszokról, hegyen fekvő
Vajda és Szent Imre nevű helységek kies
fekvésű és jó bort termő szőlő hegyeik-
kel, napkeletről és a' déli oldalról erdők
vesznek körül, és gyönyörködtető kiné-
zést formálnak; mellyet nagyon nevelnek
a' réz erdőnek napkeleti és déli részein
felemelkedett, de távolabb eső bércei,
és némelly helységeknek oda látszó részei.
Nem messze a' forráshoz a' Szent Imre
alatt lévő térségen, látszanak a' régi Ador-
ján várának on-ladécai. Napnyugotra fek-
szik Szalárd helysége, a' víztől mintegy
egy fertály órányira.

Minthogy ezzel a' vízzel való élés
csak ezen esztendőben kapott lábra, nin-
csenek még a' Vendégek elfogadására al-
kalmatos épületek; vagyon mindazáltal

már négy ferdő szoba deszkából készítve, ámbar ezek még nincsenek tökéletesen elkészülve, minthogy sietve épültek. Vagyon ezen kívül két szoba egy konyhával építve; de ezek is elégtelenek a vendégekhez képest, és ez az oka, hogy a körül belől lakó Uraságok legfeljebb is reggeltől fogva estvéig múlatnak ottan; de még eddig betegek gyógyulás végett, huzamos ideig ottan nem múlattak. Vagyon azonban eddig is példa, hogy a régtől fogva sinlődő beteg egy ideig tartott ferde után helyre állott. Vagyon egy boros pincze is, és két leveles szin.

A készülétek azt mutatják, hogy a Méltóságos Uraság mind a közönség javára, mind a maga hasznára czélozó tekintetből, a vendégek számára megkívántató alkalmatosságokat a lehető serénységgel fogja elkészíttetni, melly ha meg lesz, és a víz orvosi hasznai hiteles formában közhirre tétetnek, reményleni lehet, hogy ez a környék kevesebbé fog ezután Bártfára, Rankra, és más távol eső Savanyú vizekre járni. A természet sokféle ajánléhaival eddig is méltán dicsekedő Bihar Vármegyének diszét pedig, ez a víz is fogja nevelni.

Az út a vízhez könnyű, kivéven azt, hogy némellykor a Berettyó vizének kiáradásai némelly helyeken megnehezítik azt: de ezt az akadályt kevés munkával el lehet távoztatni a Nemes Vármegyének, mellynek különben is az útakra különös gondja vagyon.

Böszörményi Pál.

L i t e r a t ú r a.

Hébe. Zsebkönyv 1823ra. Kiadta Igaz Sámuel. Bécs, Strausz Antalnál 317 lap.

A' Heliconi Virágok 1791., 's a' Kis Zsebkönyvei 1798. és 99. alig jelenének meg, 's azonnal elakadának; sem belső sem külső becsek nem tudá annyira megkedveltetni, hogy Nyomtatótok hasznát látta volna folytatásaiknak: Igaz tavaly kibocsátá a' magáét, 's kevés hetek alatt kénytelen volt a' Munkát újra nyomtatattani, noha egy másodikat Kisfaludy Károly is adott. A' haza így kettőt bir: Hébet és Aurórá, mellyek a' Külföld Zsebkönyveivel is bátran öszvemérkezhetnek. Fenn maradnak e sokáig? 's a' kettő nem fog e végre egygé olvadni? Az elsőt óhajtjuk és reméljük: nem a' másodikat. A' Monopoliumok a' Tudományok Országában is károsok, veszedelmesek, 's mi gyarápíthatja inkább az ügyet mint a' baráti vetélkedés? Éljen mind Hébe, mind Auróra, 's terjessze a' nyelv' és mesterség' szeretetét, kivált a' szép nemnél; 's a' hatalmasan emelkedő Nemzetet vigyék előbbre a' szép pályán!

Ez a' második esztendei próba nem érdemli kevésbbé a' javalatot mint a' tavalyi. A' felvett darabok közt egy sincs, melly a' Kiadó' kedvezésére méltatlannak mondathatnék, 's a' maga Mariája, nem kis részben Gróf Mailáth János Úr után, szép hisztóriai előadás. A' rezek (egyiket kivéven) megfelelnek a' várakozásnak. A' Fac - similében egyedül a' Cancellarius Gróf Teleki Sámuel' keze nincs teljesen eltalálva; a' többi, nevezetesen a' nagy Vayé is, példányához igen jól hasonlít.

Superint. Kis itt új fényben ragyog; scandált rímes sorú darabjában; 's irigylest érdemlő triumphussal lép a' Haza' oltárához, körülfogva Lajos és János fíjával. Báró Lahos, Obristlieutenant a' Generál - Stábnál, ígöző tollal festi a' Nápoly' tündértáját; Papp pedig az Olvasót

a' Róma' látásához széles tudományainak kincseit fejtve készíti-el. Eggy más Pap nyolcz sorban mond sokat; melly nem kis mesterseg, 's kevésnek jutott adomány. A' Teleki háznak három maradéka, a' Paszmosi Ferencz, 's Báró Podmaniczky Lajos és Gróf Rháday Gédeon méltóan jelennek-meg itt is; inkább szeretnénk mindazáltal az elától buzdító Csata dalokat hallani mint idegen énekeket. Edvi két angol ízlésű darabbal ajándékoza-meg bennünket, Vitkovics egy rácz-ízlésű lággyal; Édes Gergely pedig gyönyörű Variatióját adta a' nem szép, de sokaknál kedves Petri-Gulyának. A' derék Rákosi Sándor (kijegyzett Rector Prof. az Unitáriusok' Tordai Collegiumában) Schilleri lélekkel víva-meg a' nyelv' hatalmas Géniusával, 's kisedé Epósza mutatja, hogy ismeri Homért. Döbrentei Ossziáni lanton éneklí a' szerencsétlén Zay Klárát, Visegrádon, 's Átká, eggy gazdag Haszontalan' sírjánál, mindent meg fog rázni, csak a' Haszontalanokat nem. Gróf Dezsöffy hasonló magához az Özvegy Báró Meskó Antalnéhoz írt Epistolában, magyar tűzzel és franczia könnyűséggel. (lap 35 toll' hibája a' három kereszt, a' három hegy helyett, 's lap 34. így kell olvasni a'

sort: 'Boldogabb fül után jobb tanácssal éltél. *)

Ennyi szép, ennyi gyönyörű darab közt nehéz elmondani, mellyiket illesse a' pálmaág: de Referens, ki tapasztalásból tudja, melly izzasztó munkába kerül a' szép-könyű, 's mennyivel nehezebb igen rövidet írni mint igen hosszút; azt a' Vitkovics' Anacreonticonának adná, 's a' Ponori' Angyalának, 's semminek nem inkább mint a' Szent-Miklós' édes dalának lap 152. Az Iskolák arra tanítanak bennünket, hogy a' numerus nagy szépséget önt-el a' beszéden, 's ide az is számláltatik, midőn a' beszéd' eggyik része játékosan, de nem keresett játékkal, felelget a' másik részre. Ilyen itt az 1, 2, 's a' 7, 8 sor; 's a' 3, 4, és a' 9, 10; 's az 5, 6, és a' 11, 12. — Melly virágokat ad nekünk nem sokára az Ifjúság' örök Istennéje, és az, a' ki a' nappalt felhozza! Mert ők azt adni fognak bizonyosan! — Sz... Novemb. 2d. 1822.

K. F.

*) Toll' hibája a' 29. lapon ez is: „rom' dombjain.“ Olvassd: „rom' halmain.“ 's a' fület-szaggató rom' dom el lesz. mellözve.

A' Magyar Kurir' tisztelt Olvasójához.

Minekeltötte a' jövő postával bővebb jelentést tennénk Ujságunkról, ez úttal esupán azt említjük, hogy annak ára a' régin marad, t. i. egész esztendőre 28; félre 14 f. V. Cz., és azt kérjük tisztelt Olvasójinktól, hogy rendeléseiket úgy méltóztassanak tenni, hogy azok hozzánk, legfeljebb a' jövő Dec. harmadik hetében felérkezessenek.

Pánczél Dániel és Igaz Sámuel